

## 291

### **Besluit van 9 mei 1986, houdende Rechtspositieregeling voor deelnemers aan opleidingen in het kader van het leerlingwezen**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 11 juli 1985, nr. AB85/U1353, directoraat-generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, directie Overheidspersoneelszaken, hoofdafdeling Financiële Arbeidsvoorwaarden;

Gelet op artikel 125, eerste lid, en artikel 134, eerste lid, van de Ambtenarenwet 1929 (Stb. 530) en artikel C-1, eerste lid onder k van de Algemene burgerlijke pensioenwet (Stb. 1979, 679);

De Raad van State gehoord (advies van 30 oktober 1985, nr. W04.85.0396/07.5.40);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 23 april 1986, nr. AB 86/U500, directoraat-generaal voor Overheidspersoneelsbeleid, directie Overheidspersoneelszaken, hoofdafdeling Financiële Arbeidsvoorwaarden;

Hebben goedgevonden en verstaan:

#### **Artikel 1**

In dit besluit wordt verstaan onder:

- |              |  |
|--------------|--|
| a. Opleiding | De opleiding in de zin van de Wet op het leerlingwezen (Stb. 1966, 215).   |
| b. Deelnemer | De ambtenaar in de zin van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (Stb. 1931, 248) dan wel de werknemer in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (Stb. 1931, 354), die deelneemt aan een opleiding. |

#### **Artikel 2**

De aanstelling van de ambtenaar in de zin van het Algemeen Rijksambtenarenreglement die aansluitend aan zijn indiensttreding een opleiding volgt geschiedt in tijdelijke dienst voor de duur van die opleiding.

#### **Artikel 3**

1. Met de werknemer in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit die een opleiding dient te volgen wordt een arbeidsovereenkomst gesloten voor de duur van de opleiding.

2. Tussentijdse beëindiging wegens onvoldoende resultaten bij de opleiding is mogelijk door middel van opzegging. Op deze beëindiging is het bepaalde in de leden 2, 3, 4 en 6 van artikel 57 alsmede artikel 57a van het Arbeidsovereenkomstenbesluit van toepassing.

#### **Artikel 4**

1. In de akte van aanstelling van de ambtenaar in de zin van het Algemeen Rijksambtenarenreglement dan wel in de arbeidsovereenkomst van de werknemer in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit, die direct aansluitend aan de indiensttreding een opleiding gaat volgen, wordt vermeld voor hoeveel uren het dienstverband wordt aangegaan, hoeveel uren daarvan als werktijd gelden en hoeveel uren voor het volgen van de opleiding zijn bestemd.

2. Aan de ambtenaar in de zin van het Algemeen Rijksambtenarenreglement dan wel de werknemer in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit, die niet direct aansluitend aan de indiensttreding een opleiding gaat volgen, wordt schriftelijk medegedeeld hoeveel uren zijn dienstverband bedraagt, hoeveel uren daarvan als de werktijd gelden en hoeveel uren voor het volgen van de opleiding zijn bestemd.

#### **Artikel 5**

1. De in verband met de opleiding te maken directe kosten worden integraal door het Rijk vergoed.

2. De artikelen 66a en 75 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, dan wel de artikelen 44a en 47 van het Arbeidsovereenkomstenbesluit zijn niet van toepassing op de deelnemer.

#### **Artikel 6**

Voor de toepassing van het Algemeen Rijksambtenarenreglement respectievelijk het Arbeidsovereenkomstenbesluit wordt onder bezoldiging, respectievelijk loon, mede verstaan een vergoeding als bedoeld in artikel 7, tweede lid, van dit besluit.

#### **Artikel 7**

1.a. Aan de deelnemer beneden de leeftijd van 25 jaar, die aansluitend aan de indiensttreding een opleiding volgt wordt voor de uren die zijn bestemd voor het volgen van de opleiding geen salaris in de zin van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 (Stb. 1983, 571) toegekend.

b. Aan de deelnemer beneden de leeftijd van 25 jaar, die niet aansluitend aan de indiensttreding een opleiding volgt, wordt voor de uren die bestemd zijn voor het volgen van de opleiding voor zover die uitgaan boven het aantal uren van het oorspronkelijke dienstverband, geen salaris toegekend in de zin van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984.

2.a. De vergoeding van uren die voor het volgen van de opleiding zijn bestemd aan de in het eerste lid onder a bedoelde deelnemer wordt vastgesteld op f. 30,- per dag.

b. De vergoeding van uren die voor het volgen van de opleiding zijn bestemd aan de in het eerste lid onder b bedoelde deelnemer wordt vastgesteld op f. 30,- per dag voor zover het betreft de uren, welke buiten het oorspronkelijke dienstverband vallen.

3.a. Voor de toepassing van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 worden de uren die voor de deelnemer als werktijd gelden, aangemerkt als een gedeelte van de volledige werktijd als bedoeld in artikel 2, onder g, van genoemd bezoldigingsbesluit.

3.b. De in het tweede lid bedoelde vergoeding wordt niet aangemerkt als ambtelijk inkomen in de zin van artikel C-1 van de Algemene burgerlijke pensioenwet.

#### **Artikel 8**

Voor de toepassing van artikel 23 van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 (Stb. 1983, 571) worden de uren die voor het volgen van de opleiding zijn bestemd, aangemerkt als arbeidsuren, met dien verstande dat geen overwerkvergoeding wordt toegekend voor extra uren besteed aan de opleiding.

#### **Artikel 9**

Het bepaalde in artikel 7 is niet van toepassing voor de deelnemer waarmee voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit is overeengekomen, dat voor de voor het volgen van de opleiding bestemde tijd salaris zal worden uitbetaald.

#### **Artikel 10**

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 augustus 1985.

#### **Artikel 11**

Dit besluit kan worden aangehaald als Rechtspositieregeling voor deelnemers aan opleidingen in het kader van het leerlingwezen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 9 mei 1986

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,  
R. W. de Korte

Uitgegeven de *tiende* juni 1986

De Minister van Justitie,  
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 8 juli 1986, nr. 128.

## NOTA VAN TOELICHTING

### A. Algemeen

In 1983 en 1984 hebben overheid, sociale partners en onderwijsorganisaties in het kader van het zogenaamde Open Overleg Wagner, overleg gevoerd over een verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dat overleg heeft geresulteerd in een aantal aanbevelingen die zijn neergelegd in het eindrapport «Op weg naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid». Het kabinet heeft in september 1984 zijn standpunt over die aanbevelingen bepaald. (Regeringsstandpunt over het Open Overleg Wagner, Tweede Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 18 614, nrs. 1-2.)

Een van de aanbevelingen van het Open Overleg Wagner luidde dat de instroomcapaciteit van het leerlingwezen zou moeten worden verdubbeld. In het regeringsstandpunt over het Open Overleg staat vermeld, dat de overheid als werkgever ook een belangrijke inspanning op het gebied van het leerlingwezen zal moeten plegen. Een en ander is nader uitgewerkt in het Jeugdwerkplan voor de overheid «Tegenstroom door Instroom» (september 1984).

Ter verdere uitvoering is d.d. 2 april 1985 de circulaire «Uitbreiding leerlingwezen bij de overheid» rondgezonden.

Met betrekking tot de rechtspositie is daarin opgenomen dat leerlingen in het leerlingwezen slechts voor de duur van de opleiding worden aangetrokken, zij het dat de overheid wel een inspanningsverplichting op zich neemt om te trachten deze leerlingen na afloop van de opleiding een vaste baan te geven en dat leerlingen in het leerlingwezen geen salaris zullen krijgen over de uren die zijn bestemd voor het volgen van de opleiding. In evengenoemde circulaire werd een besluit aangekondigd dat de rechtspositionele consequenties zou regelen. Deze Algemene Maatregel van Bestuur strekt daartoe.

In het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken kon met betrekking tot het onderhavige besluit geen overeenstemming worden bereikt, nadat was gebleken dat er geen ruimte was om de hoogte van de vergoeding voor de opleidingsdag volgens de wens van de centrales aan te passen, de ondergrens van de vergoeding niet van 24 uur in 32 uur kon worden gewijzigd en omdat niet kon worden gegarandeerd dat de regeling geen uitstralingseffecten zal hebben op de reeds bestaande opleidingen bij de overheid.

### B. Deregulering

#### I. Algemeen.

De afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt behoeft in deze tijd om drie redenen verbetering: om het economisch herstel te doen slagen, de jeugdwerkloosheid te bestrijden en voor de vorming van beter geschoolde werknemers.

De uitbreiding van het leerlingwezen bij de overheid is daarom van groot belang voor het economisch herstel en in de strijd tegen de jeugdwerkloosheid.

Zoals hierboven reeds is vermeld zou op aanbeveling van het Open Overleg Wagner in dat kader moeten worden gestreefd naar een verdubbeling van het aantal leerarbeidsplaatsen bij de rijksoverheid tot circa 11.000. Het kabinet heeft deze aanbeveling overgenomen en daartoe een jeugdwerkplan opgesteld, waarvan deze regeling een uitvoeringsmaatregel vormt.

#### II. De doelstelling van de regeling.

Voor de positie van de leerling werknemers bij de overheid bestond tot op heden geen afzonderlijk algemeen geldende regeling. Het kabinet heeft gemeend een aparte rechtspositieregeling voor leerling-werknemers

in te moeten voeren nu het, zeker met het oog op de voorgenomen uitbreiding, een substantiële groep werknemers binnen de overheid betreft. Het onderhavige ontwerp-besluit strekt daartoe en loopt daarmee vooruit op een inmiddels in voorbereiding zijnde regeling van arbeidsvoorwaarden bij opleidingen voor het gehele rijksoverheidspersoneel.

*III. Normstelling, delegatie, bestuursinstrumenten en met de uitvoering gemoeide bestuurlijke lasten.*

De uitvoering van de regeling berust bij de betrokken departementen. De kosten daarvan komen ook ten laste van de betrokken ministeries.

Ten opzichte van de bestaande situatie vindt geen wijziging van bestuurlijke lasten van enige betekenis plaats.

Personele consequenties van de regeling zijn niet te verwachten.

*IV. Handhaving werkdruk bestuurlijk en justitieel apparaat en rechtsbescherming.*

De gebruikelijke rechtsbescherming, bedoeld in de Ambtenarenwet is van toepassing. Toeneming van de lasten valt niet of nauwelijks te verwachten.

### **C. Artikelsgewijze toelichting**

#### *Artikel 2*

In artikel 2 is neergelegd dat de aanstelling van de ambtenaar in de zin van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) die een opleiding in het kader van de Wet op het leerlingwezen dient te volgen, geschiedt in tijdelijke dienst voor de duur van de opleiding.

Uitgangspunt is derhalve dat alle artikelen van het ARAR op hem van toepassing zijn voor zover daar niet in dit besluit van wordt afgeweken. Dat brengt met zich mee dat ook artikel 95 van het ARAR, handelend over de beëindiging van een tijdelijk dienstverband (inclusief de mogelijkheid van tussentijdse beëindiging) van toepassing is op de ambtenaar die deelneemt aan een opleiding. Voor wat betreft de ambtenaar die niet aansluitend aan zijn indiensttreding een opleiding gaat volgen geldt dat er geen wijziging optreedt in de aard van het dienstverband.

#### *Artikel 3*

Ook de werknemer in de zin van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (AOB) die een opleiding dient te volgen, ontvangt een dienstverband voor bepaalde tijd. Daar in het AOB – dat op hem van toepassing is voor zover daar in dit besluit niet van wordt afgeweken – de mogelijkheid van tussentijdse beëindiging niet is opgenomen, wordt het tweede lid voorgesteld. Tussentijdse beëindiging wegens onvoldoende resultaten bij de opleiding wordt mogelijk gemaakt door middel van opzegging. De in het AOB voorkomende bepalingen inzake opzegging van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd worden daarop van toepassing verklaard. Voor wat betreft de werknemer die niet aansluitend aan zijn indiensttreding een opleiding gaat volgen geldt dat er geen wijziging optreedt in de aard van het dienstverband.

#### *Artikel 4*

Ten aanzien van de deelnemer die direct aansluitend aan de indiensttreding een opleiding volgt wordt in de akte van aanstelling dan wel in de arbeidsovereenkomst vermeld voor hoeveel uren het dienstverband wordt aangegaan, hoeveel uren daarvan als werktijd gelden en hoeveel uren voor het volgen van de opleiding zijn bestemd. Ten aanzien van de



deelnemer die niet direct aansluitend aan zijn indiensttreding een opleiding gaat volgen wordt – voorafgaand aan het moment dat hij de opleiding feitelijk gaat volgen – schriftelijk medegedeeld hoeveel uren zijn dienstverband bedraagt, hoeveel uren zijn bestemd voor het volgen van de opleiding en hoeveel uren daarvan als werktijd gelden.

Met deze bepaling wordt aangegeven dat het volgen van de opleiding onderdeel is van het dienstverband. Voor zover in rechtspositioneel opzicht de omvang van een dienstverband relevant is (zoals b.v. voor vakantie) dienen derhalve – behoudens in de uitdrukkelijk in het besluit geregelde gevallen – de voor de opleiding bestemde uren meegeteld te worden. Opgemerkt zij nog dat het hier gaat om een aantal uren dat voor de opleiding is bestemd, en niet het aantal uren dat de opleiding ook daadwerkelijk wordt gevolgd.

Voor het overige worden de deelnemers voor de toepassing van onder meer het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 (Stb. 1983, 571), de Interimregeling Ziektekosten Rijksambtenaren (Stb. 1977, 715) en de Rijksambtenaren Spaarregeling (Stb. 1968, 263) – voor zover in dit besluit niet anders is bepaald – als deeltijdwerkers beschouwd, hetgeen inhoudt dat hun aanspraken op grond van vorenvermelde regelingen worden vastgesteld op basis van de verhouding tussen het aantal arbeidsuren en het aantal uren behorend bij de volledige werktijd.

#### *Artikel 5*

Gelet op de uitgangspunten van de opleidingen als in het besluit bedoeld, alsmede op het feit dat beneden 25-jarigen voor het volgen van de opleiding geen salaris genieten, doch slechts een vergoeding, is het niet meer dan normaal dat de deelnemer de door hem in verband met het volgen van de opleiding te maken directe kosten, integraal vergoed krijgt. Hieronder worden verstaan de aanschaffingskosten van het verplicht gestelde studiemateriaal, cursus- en leskosten, alsmede examen- en diplomakosten. De reiskosten welke in het kader van de opleiding worden gemaakt worden vergoed op basis van het Reisbesluit 1971 (Stb. 602) dan wel het Verplaatsingskostenbesluit 1962 (Stb. 150). In verband met het vorenstaande wordt voorts bepaald dat de artikelen uit ARAR en AOB inzake opleidingskosten en studiefaciliteiten niet van toepassing zijn op de deelnemer.

#### *Artikel 6*

Met de voorgestelde bepaling wordt bereikt dat de vergoeding voor voor de opleiding bestemde uren ook wordt doorbetaald, indien de opleiding niet daadwerkelijk wordt gevolgd wegens een geoorloofde reden zoals ziekte, verlof en vakantie. Wordt de opleiding door de deelnemers echter zonder geoorloofde reden niet gevolgd, dan kan volgens de gebruikelijke regels de vergoeding worden ingehouden.

#### *Artikel 7*

De leeftijdsgrens voor de toepassing van dit artikel is gesteld op 25 jaar, welke leeftijdsgrens in het algemeen wordt gehanteerd in het kader van het jeugdwerkplan van de overheid. Om te voorkomen dat deelnemers die niet aansluitend aan de indiensttreding een opleiding volgen een inkomensachteruitgang zouden ondervinden ten gevolge van deze maatregel is bepaald dat de in dit artikel bedoelde vergoeding alleen wordt toegepast op de voor de opleiding bestemde uren voor zover die de omvang van het oorspronkelijke dienstverband overschrijden.

In het eerste lid van dit artikel wordt bepaald dat, met inachtneming van het vorenstaande, over de uren die bestemd zijn voor het volgen van de opleiding geen salaris wordt toegekend. In de plaats daarvan wordt een vergoeding verleend, waarvan de hoogte voorshands is vastgesteld op f. 30,- bruto per dag (tweede lid). Voor de uren die als werktijd gelden, wordt uiteraard wel een salaris toegekend, en zulks met inachtneming van het bepaalde in artikel 11 van het BBRA 1984; hierin wordt voorzien door het bepaalde in het derde lid, onder a. Op grond van laatstbedoelde bepaling vindt – in voorkomende gevallen – ook artikel 16, tweede lid, van het BBRA 1984, overeenkomstige toepassing.

Gelet op het feit dat het in onderhavig besluit gaat om een vergoeding met een tijdelijk karakter en niet om een beloning voor produktieve arbeid, is in het derde lid van dit artikel bepaald dat deze vergoeding niet als ambtelijk inkomen in de zin van de Algemene burgerlijke pensioenwet wordt beschouwd, hetgeen inhoudt dat deze vergoeding niet meetelt voor de opbouw van pensioenrechten. Een en ander betekent tevens dat over de vergoeding geen pensioenbijdrageverhaal wordt ingehouden en deze bovendien niet is onderworpen aan de inhouding 1982.

#### *Artikel 8*

Een extra werkbelasting van een deelnemer dient in beginsel in aanmerking te komen voor de toepassing van de overwerkbepaling van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984 (BBRA 1984). Er is immers geen reden om aan te nemen dat de extra werkinspanning die moet worden geleverd binnen een aanstelling met een combinatie van werk en opleiding minder zwaar zou wegen. Dit artikel strekt ertoe een redelijke toepassing te bewerkstelligen van de overwerkbepaling ten aanzien van deelnemers aan een opleiding.

#### *Artikel 9*

Met deze overgangsbepaling wordt bereikt dat deelnemers waarmee voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit afspraken zijn gemaakt op het punt van de beloning, die afwijken van hetgeen ter zake in dit besluit is bepaald, geen wijziging in hun financiële rechtspositie ondervinden.

De Minister van Binnenlandse Zaken,  
R. W. de Korte